

RvS (Nederland), arrest van 23 juli 2025, nr. 202404274/1/V3

Asielprocedure – Dublinsysteem – Aanvraag verblijfsvergunning asiel Nederland – Interstatelijk vertrouwensbeginsel – Verantwoordelijkheid België – Systeemfalen

De Nederlandse minister van Asiel en Migratie heeft op 26 april 2024 geweigerd om de aanvraag van X, van Afghaanse nationaliteit, voor een verblijfsvergunning asiel voor bepaalde tijd in behandeling te nemen omdat België op grond van de Dublinverordening verantwoordelijk is. Deze beslissing is gebaseerd op het vermoeden dat de behandeling van X in de aangezochte EU-lidstaat - in dit geval België - in overeenstemming is met de bepalingen van het EU Handvest, het EVRM en het Vluchtelingenverdrag (het zogenoemde. interstatelijk vertrouwensbeginsel).

X, een niet-kwetsbare alleenstaande man, vreest echter dat hij in België geen toegang zal hebben tot opvang. Hij vreest dus dat hij een reëel risico loopt dat hij bij terugkeer naar België terechtkomt in een situatie die in strijd is met artikel 4 van het EU Handvest¹ en artikel 3 van het EVRM². X gaat daarom in beroep tegen de ministeriële beslissing bij de bestuursrechter.

De rechtbank Den Haag oordeelt op 4 juli 2024 dat de minister onvoldoende heeft gemotiveerd dat zij voor België nog van het interstatelijk vertrouwensbeginsel mag uitgaan.

De minister stelt beroep in tegen het vonnis van de rechtbank. De minister betwist niet dat België voor niet-kwetsbare alleenstaande mannen nog steeds tekortschiet in de opvangverplichtingen maar stelt dat er geen totale opvangstop is en niet-kwetsbare alleenstaande mannen die niet direct een reguliere opvangplaats krijgen toegewezen, wel gebruik kunnen maken van nood- en daklozenopvang. De doelstellingen om de opvangcapaciteit uit te breiden zijn weliswaar nog niet volledig behaald, maar België blijft zich inspannen om de druk op het opvangsysteem te verminderen. De praktische problemen voor de toegang tot de medische zorg en juridische bijstand zijn volgens de minister onvoldoende om aan te nemen dat er geen medische zorg of juridische bijstand wordt verleend.

De Raad van State verwerpt op 23 juli 2025 het beroep van de minister.

Op basis van de beschikbare informatie over de situatie in België stelt de Raad van State vast dat er sprake is van structurele tekortkomingen in de opvangvoorzieningen. Ook op het gebied van rechtsbescherming is er sprake van structurele tekortkomingen, die maken dat niet-kwetsbare alleenstaande mannen de geconstateerde tekortkomingen in de opvangvoorzieningen niet effectief bij de Belgische rechter kunnen afdwingen. Verder leidt de Raad van State onverschilligheid bij de Belgische overheden af omdat zij ervoor kiezen om mogelijke oplossingen voor het opvangtekort niet in te zetten en omdat zij weigeren gerechtelijke uitspraken uit te voeren en dwangsommen te betalen.

De Raad van State besluit vervolgens dat de minister niet langer mag uitgaan van het vermoeden dat de behandeling van X in België in overeenstemming is met de bepalingen van het EU Handvest, het EVRM en het Vluchtelingenverdrag. Het bestreden vonnis wordt bevestigd.

¹ https://eur-lex.europa.eu/eli/treaty/char_2016/oj/nld

² <https://www.coe.int/en/web/human-rights-convention/new-rights>

De Raad van State is zich bewust van de ernst van zijn oordeel over de situatie in België. Hij stelt dat het echter de taak is van de bestuursrechter om, wanneer wordt overwogen om asielzoekers over te dragen aan andere EU-lidstaten, op basis van de feiten te beoordelen of zij daar een reëel risico lopen op onmenselijke behandeling door structurele problemen in dat land. De Raad van State erkent dat het vaststellen van zulke systeemfouten betekent dat asielzoekers voorlopig niet meer naar die lidstaat kunnen worden teruggestuurd en daardoor in Nederland de asielprocedure doorlopen. Dat asielzoekers niet meer kunnen worden overgedragen, schaadt de goede werking van het Dublinsysteem en de samenwerking tussen de lidstaten. Het is aan de overheid, zowel nationaal als Europees, om ervoor te zorgen dat het Dublinsysteem goed blijft functioneren.